НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
Ректор Національного університету
«Острозька академія»

Пасічник І. Д.

29 лютого 2016 р.

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступників ступеня магістра

зі спеціальності 052 Політологія

ОСТРОГ-2016

Програма додаткового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття ступеня магістра зі спеціальності 052 Політологія / Укладачі доц. Лебедюк В.М., доц. Санжаревський О.І. - Острог: НаУОА, 2016.

Програма схвалена і рекомендована до друку кафедрою політології (протокол № 9 від 19 лютого 2016 р.)

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії НаУОА
(Протокол № 2 від 29 лютого 2016 р.)

Відповідальний секретар
приймальної комісії Г.С.Пастушок

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового фахового вступного випробування складається з таких дисциплін: «Політичні інститути та процеси в ЄС», «Порівняльна політологія».

Додаткове вступне випробування має на меті виявити рівень підготовки вступників.

Вступники повинні **знати:**

- категорійний і понятійний апарат сучасної політологічної теорії і практики;
- основні закономірності і тенденції розвитку політичного життя суспільства;
- систему інститутів державної влади;
- принципи і особливості організації політичної і державної влади в Україні і в зарубіжних країнах;
- методологію та методику політологічних досліджень;

Вступники повинні **вміти:**

- самостійно вести політичні дослідження, розробляти програми конкретних досліджень, виробляти рекомендації щодо впровадження окремих політик на різних рівнях;
- здобувати і об'єктивно аналізувати політичну інформацію, обробляти її з допомогою сучасних методів;
- володіти навичками теоретичного аналізу і узагальнення соціально-політичної інформації;
- проводити кваліфікований аналіз і давати оцінку прийнятим рішенням, постановам органів законодавчої, виконавчої влади, партійних і громадських організацій, їх лідерів;
- перекладати оригінальну спеціальну літературу, редагувати наукові тексти, вільно володіти однією з іноземних мов у своїй професійній діяльності;
- об'єктивно і критично оцінювати життєво важливу соціальну інформацію, брати участь в політичних дискусіях, передвиборчих кампаніях, масових і групових політичних опитуваннях.

ЗМІСТ ДОДАТКОВОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Перелік питань з курсів «Політичні інститути та процеси в ЄС» та «Порівняльна політологія».

Питання з курсу «Політичні інститути та процеси в ЄС»:

1. Поняття та види інтеграції.
2. Інтеграція та співробітництво: співвідношення понять та процесів
3. Теорії інтеграції.
4. Проблеми суверенітету в теоріях інтеграції
5. Передумови європейської інтеграції в 50-х рр. XX століття
6. Ідея єдиної Європи, її розвиток та роль в сучасних євроінтеграційних процесах
7. Проекти об'єднання Європи.
8. Ідея "Пан-Європи" та розвиток панєвропейського руху.
9. Ідея федералізму в європейській інтеграції.

10. Перші європейські співтовариства та їхні інститути
11. Позиція Великої Британії в євроінтеграційних процесах. Вступ Великої Британії в ЄЕС.
12. Плани політичної інтеграції в Європі в 60-х рр. та причини їхньої невдачі.
13. Розвиток системи європейського політичного співробітництва в 70-х рр.
14. Єдиний європейський акт та поглиблення політичної інтеграції в Європі.
15. Типи ухвал та правових актів в Європейському Союзі.
16. Процедури прийняття рішень в ЄС.
17. Членство в ЄС. Умови та види членства.
18. Основні інститути ЄС. Загальна характеристика
19. Європарламент: структура, формування та функції.
20. Європейська комісія: формування, структура та функції
21. Європейська Рада: формування, структура та функції.
22. Суд європейських співтовариств.
23. Розподіл повноважень серед інститутів ЄС.
24. Значення Маастрихтської угоди в поглибленні політичної інтеграції в Європі.
25. Субсидіарність як принцип політики ЄС.
26. Утворення Європейського Союзу. Нові сфери європейського співробітництва.
27. Європейське громадянство. Співвідношення національного та європейського громадянства.
28. Опори ЕС.
29. Розвиток регіоналізму в ЄС. Комітет регіонів
30. Амстердамський договір. Основні положення.
31. Розширення ЄС та напрями реформування інститутів.
32. Хвилі розширення ЄС, їхні особливості.
33. Європейські угоди.
34. Процеси розширення ЄС в к.90-х рр.
35. Розширення ЄС як чинник його інституційного розвитку та реформування.
36. Значення та наслідки розширення ЄС на Схід.
37. Копенгагенські критерії.
38. Розвиток ідеї Європи “різних швидкостей”.
39. Новітні проекти розширення Європи: Європа “a la carte”, “core Europe”, Європа концентричних кіл.
40. Україна та ЄС: правова та інституційна основи відносин.
41. Європейська ідентичність та її вплив на інтеграційні процеси.
42. Проблема інтеграції України як чинник внутрішньополітичної боротьби.
43. Конституція ЄС (проект). Причини конституційної кризи.
44. Лісабонська угода 2007 р.
45. Європейська політика сусідства та її еволюція.

Питання з курсу «Порівняльна політологія»:

1. Предмет порівняльної політології;
2. Проблематика порівняльної політології;
3. Методологія порівняльної політології;
4. Етапи розвитку порівняльної політології;

5. Соціально-політична класифікація партій;
6. Організаційна класифікація політичних партій;
7. Порівняльний аналіз партійних систем;
8. Держави першого, другого і третього світу;
9. Багаті й бідні країни;
10. Економічна нерівність;
11. Ріст населення, економічний розвиток і оточуюче середовище;
12. Перспективи розвитку демократії, прав людини і громадянських свобод.
13. Форми правління: співставлення їх фундаментальних характеристик;
14. Монархічні форми правління, їх класифікація;
15. Порівняльний аналіз республіканських форм правління (в контексті поділу влади);
16. Унітарна держава;
17. Федерація та її види;
18. Принципи організації влади у федерації;
19. Основні форми федеративного устрою;
20. Політико-правовий статус суб'єктів у федераціях;
21. Розмежування компетенції федерації і її суб'єктів;
22. Контроль федерації над її суб'єктами;
23. Форми участі суб'єктів федерації у вирішенні загальнофедеральних питань;
24. Політико-правовий статус інших складових федеративної держави;
25. Територіальна і культурно-національна автономія;
26. Форми наддержавного устрою;
27. Поняття та різновиди державного режиму;
28. Напівфеодально-теократичні режими;
29. Авторитаризм;
30. Тоталітаризм;
31. Напівдемократичні (ліберальні) режими;
32. Демократичні режими;
33. Розвиток державних режимів у сучасному світі;
34. Органи законодавчої влади в механізмі влади;
35. Парламент і парламентаризм в механізмі влади;
36. Одно - та двопалатні парламенти;
37. Формування палат;
38. Співвідношення компетенції палат;
39. Основні структурні складові парламенту (палат);
40. Партійні фракції;
41. Керівні органи парламенту;
42. Парламентські комісії (комітети);
43. Організація роботи представницького органу;
44. Основні повноваження парламентів;
45. Інститут глави держави в механізмі влади: загальна характеристика;
46. Положення інституту глави держави в системі вищих органів влади;
47. Монархи та президенти: особливості статусу;
48. Порядок заміщення поста глави держави;
49. Повноваження глави держави;

50. Органи виконавчої влади в механізмі влади;
51. Уряди як носії виконавчої влади;
52. Формування урядів;
53. Види урядів;
54. Парламентська відповідальність урядів;
55. Політична культура та її вплив на сферу політики;
56. Політична соціалізація;
57. Агенти політичної соціалізації;
58. Способи вираження і представництва політичних інтересів у політичних системах;
59. Громадянська дія та форми участі громадян;
60. Групи інтересів, їх класифікація;
61. Системи груп інтересів;
62. Агрегація інтересів і політичні партії;
63. Інституціональна агрегація інтересів;
64. Змагальні і неконкурентні партійні системи та агрегація інтересів;
65. Вироблення політичного курсу;
66. Конституції і правила прийняття рішень;
67. Вироблення конституцій;
68. Внесення змін до конституцій;
69. Критерії успішності державної політики;
70. Види державної політики;
71. Вилучення ресурсів;
72. Побудова суспільства і символічні політичні дії;
73. Результати політики: внутрішній благоустрій;
74. Результати політики: суспільна безпека;
75. Рішення й результати у сфері міжнародної політики.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Література з курсу «Політичні інститути та процеси в ЄС»:

1. Бесараба О. Регіоналізація Європи.- Людина і політика.- 2000.- № 4.
2. Бочаров С.В. Передумови п’ятої хвилі розширення Європейського Союзу// Вісник ДонНУЕТ. – 2010. – 2.
3. Бжезинський Збігнєв. Україна та Європа//Національна безпека і оборона//2000.- № 7.
4. Будикін В., Сіденко В. Україна та ЄС: лібералізація співробітництва// Політична думка.- 1995.- № 2-3.
5. Василенко С. Загальноєвропейський інтеграційний процес і сучасна геостратегія України.- Людина і політика. - 2000.- № 5.
6. Вахудова А. Нерозділена Європа: демократія, важелі впливу та інтеграція після комунізму/Пер. з англ.. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009.
7. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Об’єднана Європа: від мрії до реальності. Історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу. –К., 2009.
8. Водянніков О. Наднаціональність в праві Європейського Союзу// http://comparativelaw.kiev.ua
9. Гауен Пітер. Європейський Союз та його східні партнери// Демони миру та боги війни. Соціальні конфлікти посткомуністичної доби.- К., 1997.
10. Геген Д. У лабіринті Європейського Союзу.- К., 1995.
11. Говард Майкл. Війна в європейській історії.- К., 2000.
12. Гоці Сандро. Урядування в об’єднаній Європі/ пер. З італ.- К.: К.І.С., 2003.
13. Дайнен Десмонд. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції. – К.:»К.І.С.», 2006.
14. Дейвіс Норман. Європа. Історія / Переклав з англ. П. Таращук. - Вид. 2-ге. - К. : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001.
15. Дворнік Френсіс. Слов’яни в європейській історії та цивілізації. - К., 2000
16. Дженіс Марк, Кей Річард, Бредлі Ентоні. Європейське право у галузі прав людини. Джерела і практика застосування. - К., 1997Тоді Філіп. Нарис історії Європейського Союзу. – К., 2001.
17. Друзенко Г. Конституція для Європи. Конституційні акти Європейського Союзу. - К. Юстиніан, 2008.
18. Європейська інтеграція/Уклад. М.Яхтенфукс, Б. Колєр-Кох; Пер. з нім. М. Яковлєва. – К.:Вид. дім «Києво-Могилянська академія, 2007.
19. Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми/За ред. В.П.Горьатенка: Монографія. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005.
20. Зидентоп Ларри. Демократия в Европе/ Пер. с англ. – М., 2001 (http://grachev62.narod.ru)
21. Зіллер Жак. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз.- К., 1996.
22. Інтернаціоналізація вироблення політики: Інституційні та організаційні підходи до інтеграції внутрішньонаціональних та міжнародних аспектів вироблення політики//Пер. з англ.М.Д.Полонського.- К., 2000.

23. Казаринова Д.Б. Конституция ЕС: сущность, причины провала и возможные перспективы // Вестник Российского университета дружбы народов. – Серия: Политология. – 2007. – № 1. – С. 84–93.
24. Кант И. К вечному миру.- Соч. В 6 т. - М., 1966.- Т.6.
25. Кардинал Поль Пупар. Роль христианства в культурной идентичности европейских народов// Полис.- 1996.- № 2.
26. Кіш Є. Європа в пошуках нової ідентичності. Інституціоналізація процесів інтеграції країн Центрально-Східної Європи// Нова політика. - 1998.- № 3.
27. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування. – К. – 2009
28. Грицяк І.А. Право та інституції Європейського Союзу.Нав.посібник.- К.: К.І.С., 2004.
29. Світова та європейська інтеграція: організаційні засади. Навч. посібник/ За ред. Я.Й. Малика, М.З. Мальського.- Львів, 2000.

Література з курсу «Порівняльна політологія»:

1. Г. Алмонд, Дж. Пауэлл, К. Стром, Р. Далтон. Сравнительная политология сегодня. Мировой обзор: Учеб. пособие. – М., 2002. – 537 с.
2. Голосов Г. Сравнительная политология. – М., 2000.
3. Сморгунов Л. Современная сравнительная политология. – М., 2001.
4. Галаганова С., Ушков А., Фролова М. Сравнительная политология. Запад – Россия – Восток. – М., 1994.
5. Павленко Р. Парламентська відповідальність уряду: світовий та український досвід. – К.:
6. КМ Академія, 2002. – 253 с.
7. Скрипнюк О. Демократія: Україна і світовий вимір (концепції, моделі та суспільна практика). – К.: Логос, 2006. – 368 с.
8. Чиркин В. Государствоведение. – М.: Юристь, 2000. – 400 с.
9. Фармер М. Рациональный выбор: теория и практика // Полис. – 1994. – № 2.
10. Гаджиев К. Сравнительная политология // Вестник Московского университета. Серия
11. Политические науки. – 1996. – № 2.
12. Чиркин В. Основы сравнительного государствоведения. – М.: Артикул, 1997.
13. Тадевосян Э. К вопросу о характере государственной власти субъекта федерации // Государство и право, 2002. – С. 17-26.
14. Кашкин С. Политические партии и партийные системы // Конституционное (государственное) право зарубежных стран. В 4-х т. // Под ред. Б. А. Страшуна. – М.: БЕК, 1999. – Т. 1-2. – 784 с.